

Hoogheemraadschap van
Rijnland

gemeente
Zoetermeer

“Droge Voeten, Schoon Water en een Leefbare Stad”

Samenwerkingsagenda Rijnland – Zoetermeer

1. Aanleiding en doelstelling

Rijnland en Zoetermeer willen met de strategische agenda overzicht geven van dat wat ons raakt en waarin wij samen willen optrekken. De strategische agenda biedt het kader waarin afspraken worden gemaakt tussen de gemeente en het waterschap. Specifieke afspraken die op bestuurlijk niveau binnen projecten worden gemaakt worden niet opnieuw ter discussie gesteld in het bestuurlijk overleg over de strategische agenda. Wij geven in de agenda aan wat de prioriteiten zijn voor de samenwerking in de periode 2017-2020.

De volgende prioriteiten zijn gesteld voor de samenwerking tussen Zoetermeer en Rijnland voor de komende jaren:

Prioriteit 1: Schoon water vergt samenwerking

Voor Zoetermeer is het verbeteren van de waterkwaliteit van de Zoetermeerse Plas heel belangrijk. *Schoon Water* betekent dat mensen in/op de plas kunnen zwemmen, varen en surfen. Om dit te bereiken is/wordt een aantal maatregelen genomen/onderzocht:

- Blauwalgbestrijding door middel van innovatieve middelen (LG-Sonic MPC-Buoy en Waterstofperoxide onderzoek UvA);
- Reduceren bemaling gemaal de Leyens naar de Zoetermeerse Plas en de daarbij horende omdraaiing van het watersysteem van Zoetermeer;
- Maatregelen om te voorkomen dat de Zoetermeerse Plas als noodberging moet dienen voor Polder De Noordplas. Dit laatste is namelijk ongewenst. Ook in de wijken zal daarom gezocht worden naar ruimte voor waterberging.
- Het watergebiedsplan is het instrument voor een integrale aanpak van de problematiek.

Prioriteit 2: Een leefbare stad door meer bewustwording, beleving en participatie

Leefbaarheid van de stad staat hoog op de agenda.

Schoon water dat meer gebruikt kan worden voor andere doeleinden zoals recreatie, leidt tot een intensievere beleving van het water. Zowel Rijnland als Zoetermeer hebben de ambitie bewustwording en beleving van water te vergroten. De aanname is dat als bewoners meer kunnen genieten van het water, de bewustwording van de waarde en het belang van water bij bewoners wordt vergroot. Dit zal een positief effect hebben op de bereidheid van bewoners om te participeren bij het op orde houden van het watersysteem (kwaliteit en kwantiteit).

Beleving van het water kan worden vergroot als bewoners ook meer gebruik kunnen maken van het water en het water ook een echte kwalitatieve toevoeging heeft aan het woon- en leefmilieu. Een voorbeeld hiervan is de uitbreiding van vaarwegennetwerk door het aansluiten van het Zoetermeerse water op het regionale vaarwegennetwerk. Een ander voorbeeld is een goed beheer van het water en het verbeteren van de zichtbaarheid van het water in de stad.

Dit alles zal leiden tot een meer *Leefbare Stad*.

Prioriteit 3: Droge voeten: klimaatadaptatie en klimaatmitigatie

Als gevolg van klimaatverandering is de kans groter op extreme buien met als gevolg wateroverlast. Het is van belang hierop te anticiperen en ervoor te zorgen dat ook in de toekomst op een goede wijze het water kan worden opgevangen en afgevoerd: *klimaatadaptatie*, wat wil zeggen aanpassingen doen en voorzorgsmaatregelen treffen om beter om te gaan met de gevolgen van klimaatverandering. Zo kunnen we *Droge Voeten* houden. Rijnland en Zoetermeer werken samen bij het onderzoeken, vaststellen en uitvoeren van de noodzakelijke, meest effectieve maatregelen.

Het thema *Droge Voeten* is bij uitstek een thema waar bewustwording van belang is. Om de bewoners meer bewust te maken van effecten van klimaatverandering en uit te dagen hun steentje bij te dragen zijn publieksvriendelijke en laagdrempelige campagnes nodig. Enkele voorbeelden hiervan zijn Actie Regenton en Operatie Steenbreek. *Klimaatmitigatie* is vakjargon voor de maatregelen die men treft om klimaatverandering te voorkomen. Inmiddels is de relatie tussen CO₂-uitstoot en klimaatverandering onomstotelijk vast komen te staan. Maatregelen die CO₂-uitstoot verlagen, zoals Nul-op-de-meter in Zoetermeer zijn klimaatmitigerend.

Prioriteit 4: Meer biodiversiteit door meer waterberging

Nagegaan zal worden of er kansen zijn om natuurvriendelijke oevers te realiseren. Enerzijds door daar rekening mee te houden bij gemeentelijke herinrichtingsprojecten. Anderzijds door te zoeken naar plaatsen waar natuurvriendelijke oevers kunnen meeliften met het realiseren van extra waterberging. Hierbij zal steeds rekening gehouden worden met andere stedelijke belangen door aandacht te geven aan participatie. Door middels van handreikingen kan ook het handelingsperspectief van de burger worden vergroot.

Overige thema's voor samenwerking*Doelmatig waterbeheer*

Doelmatig waterbeheer vraagt om een continue afweging van doelen en middelen ten behoeve van een betere en efficiëntere invulling van het (afval)waterbeheer.

Gezamenlijke ambities

Gezamenlijke ambities richten zich op ruimte voor veilige ontwikkeling, schoon water, implementatie van landelijke afspraken uit de bestuursakkoorden en vertaling van nieuw beleid en regelgeving. In het Nationaal Waterplan (2015-2021) is opgenomen dat klimaatbestendig en waterrobuust inrichten uiterlijk in 2020 onderdeel zijn van beleid en handelen. Wij staan samen voor deze opgaven, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid maar wel met het zelfde doel: veilig, schoon en met kwaliteit, tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.

Ruimte voor veilige ontwikkeling

Rijnland werkt aan de veiligheid tegen overstroming, de gemeente werkt aan duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Samen werken we aan schoon water en het beperken van de wateroverlast.

Nieuwe visies, beleid en implementatie

Wij werken aan de implementatie van vastgestelde landelijke afspraken uit de bestuursakkoorden.

Waterketen

Voor een goede sturing van de waterketen is een integrale benadering nodig van de keten: oppervlaktewater, grondwater, riolering en zuivering. Rijnland en de gemeente werken samen met Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard en Hoogheemraadschap van Delfland aan het opstellen van een afvalwaterakkoord. Hiermee dragen de deelnemende organisaties zorg voor een duurzame en doelmatige afvalwaterketen en bundeling/transparante vastlegging van de afstemming van taken. Aspecten die in het afvalwaterakkoord geregeld kunnen worden zijn:

- Verwerkingscapaciteit afvalwatersysteem;
- Onderkenning maatschappelijke belang van een doelmatig en duurzaam functionerend afvalwatersysteem; in de praktijk is dat de 'Samenwerking in de afvalwaterketen'.
- Alle meldingen en klachten;
- Kostenverdeling.

2. Hoe willen we samenwerken?

Om deze ambities te realiseren werken we aan de prioriteiten zoals aangegeven in Hoofdstuk 1. Om de samenwerking en de voortgang op deze onderwerpen te bevorderen en te bewaken, zijn de volgende afstemmingsmomenten van belang:

Bestuurlijk overleg

Met het vaststellen van deze agenda houden we overzicht op de prioriteiten en activiteiten van de samenwerking tussen Rijnland en Zoetermeer.

Minimaal twee keer per jaar bespreken de verantwoordelijke bestuurders de gezamenlijke ambities en de voortgang van de samenwerking op basis van deze agenda. Dit overleg wordt ook benut om elkaar te informeren over ontwikkelingen vanuit de eigen organisaties, en om eventueel nieuwe prioriteiten te stellen.

Daarnaast wordt bestuurlijk overleg georganiseerd met de betreffende portefeuillehouders wanneer specifieke onderwerpen en vraagstukken daarom vragen. Dit kan betrekking hebben op een specifiek project, een actueel probleem of op verkenningen en samenwerking met andere partijen.

Ambtelijk

Bij Rijnland werken bestuur, management en de procesleider voor Zoetermeer nauw samen om de relatie met de gemeente goed in te vullen. Ook bij de gemeente zorgen bestuur, management en de watercoördinator voor de afstemming en coördinatie van de samenwerking met Rijnland.

De coördinatie van de samenwerking tussen beide organisaties is nodig om te zorgen voor de voortgang en tijdige of nieuwe afstemming. Vanuit het coördinatie overleg wordt de aanpak van knelpunten geïnitieerd. De uitvoering daarvan is de taak van de verantwoordelijke projectleiders/medewerkers, die indien nodig via het coördinatie overleg met elkaar in contact worden gebracht.

Overleg	Frequentie	Deelnemers
Bestuurlijk overleg	Regulier: Eén keer per jaar Ad hoc: Indien nodig op afroep met de betreffende portefeuillehouders	Wethouder Zoetermeer, Hoogheemraad Rijnland, Ambtelijk: Procesleider Rijnland; Water coördinator Zoetermeer.
Wateroverleg (ambtelijk)	Regulier afstemmingsoverleg (1x per 4 weken)	Rijnland: procesleider, vergunningverlener, gebiedsbeheerder, omgevingsmanagers lopende projecten (ad hoc). Zoetermeer: Water coördinator, beleidsmedewerkers en projectleiders Zoetermeer.
Rioleringsoverleg	1-2 keer per jaar	Rijnland: rioleringsmedewerker Zoetermeer: technisch medewerker beheer
Overleg Uitvoering	1 x per 2 maanden	Gebiedsbeheerder HHR, Watersysteembeheerder HHR, Beheerders Zoetermeer, Beheermanager Zoetermeer en technisch specialist Zoetermeer

3. Wat gaan we daarvoor doen?

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de thema's en de werkzaamheden waarop Rijnland en Zoetermeer elkaar ontmoeten.

Thema	Werkzaamheden
1. Schoon water vergt samenwerking	1.1 Beheervisie openbare ruimte Zoetermeer Samen werken aan de stad, 2016-2020
	1.2 Watergebiedsplan incl. KRW
	1.2.1 Functioneren watersysteem onderzoeken
	1.2.2 Reductie uitmaling gemaal de Leyens op de Zoetermeerse Plas inclusief aanpak duikers
	1.2.3 Aanleg extra water in Westerpark
	1.2.4 Overige opgaven formuleren
	1.2.5 Peilbesluiten actualiseren
	1.3 Omgevingsvisie Zoetermeer
2. Leefbare stad door meer bewustwording, beleving en participatie	2.1 Publiekscampagne riolering
	2.2 Visie biodiversiteit
	2.3 Communicatie rondom blauwalgbestrijding
3. Droge voeten: klimaatadaptatie en klimaatmitigatie	3.1 BergingsRekeningCourant (BRC)
	3.2 Blauwalgbestrijding
	3.2.1 pilot ultrasoon geluid
	3.2.2 pilot waterstofperoxide
	3.3 N3MP-project
	3.4 Klimaatadaptatie en klimaatmitigatie
	3.5 Kadeversterking en wegconstructies
3.6 Onderzoek klimaatadaptatie en hittestress n.a.v. vGRP	
4. Meer biodiversiteit door meer waterberging	
5. Doelmatig waterbeheer	5.1 Samen baggeren
	5.2 Afspraken over baggerdepots
	5.3 Afstemmen meerjarenprogramma's
	5.4 Renovatie gemaal de Leyens
6. Recreatie	6.1 Noord Aa
	6.2 Vaarnetwerk stedelijk gebied verbinding met regionale vaarwegen
	6.3 Visbeleid
	6.4 Vaarverbinding Rijn-Rotte

4. Maatregelen, uitvoering, planning en financiering

4.1 Maatregelen

Schoon water vergt samenwerking

Maatregel 1.1 Beheervisie openbare ruimte Zoetermeer Samen werken aan de stad 2016-2020 en GRP 2016-2020

Het gemeentelijke beleid voor de openbare ruimte en het rioolstelsel is opgenomen in de Beheervisie en het GRP. In de Beheervisie wordt ingezet op risico gestuurd en omgevingsbewust beheer. Risico gestuurd betekent dat de risico's in kaart gebracht worden voor veiligheid, bereikbaarheid en nog enkele bedrijfswaarden van het niet / anders of minder uitvoeren van beheer. Dat beheer zal meer omgevingsbewust worden uitgevoerd. Dit wil zeggen dat er meer nadruk wordt gelegd op beleving en gebruik van de openbare ruimte. Dit sluit aan bij de doelstellingen van deze strategische agenda waar ook meer prioriteit gelegd wordt bij beleving.

In het GRP 2016-2020 is opgenomen dat de gemeente onderzoek laat doen naar effecten en noodzakelijke maatregelen als gevolg van wateroverlast en hittestress. Dit onderzoek zal in 2017 worden uitgevoerd. Op grond van dit onderzoek zal onder andere in overleg met het Hoogheemraadschap van Rijnland bezien worden welke maatregelen nodig zijn en genomen kunnen worden om wateroverlast en hittestress in de komende jaren te beperken.

Maatregel 1.2 Watergebiedsplan Zoeterwoude-Zoetermeer

Rijnland werkt binnen de gemeente Zoetermeer aan watergebiedsplannen voor o.a. de Nieuwe Driemanspolder (waaronder de Zoetermeerse Plas), de Zoetermeerse Tussenboezem en de Zoetermeerse Meerpolder. Daarnaast is ook de Drooggemaakte Grote Polder in Leidschendam van belang omdat de waterafvoer van die polder via Zoetermeer verloopt. In dit Watergebiedsplan worden verschillende zaken integraal uitgewerkt. Het gaat daarbij om waterkwantiteit (voldoende water) en waterkwaliteit (schoon water). Kwantitatief is van belang dat de peilbesluiten actueel zijn, dat het watersysteem hydrologisch goed functioneert en dat wordt voldaan aan de normering voor wateroverlast. In het kader van waterkwaliteit zijn de Zoetermeerse Plas en de vaarten in Zoetermeer aangewezen om in het kader van de (Europese) Kaderrichtlijn water (KRW) te worden opgepakt. Ten gunste van de Zoetermeerse Plas wordt in ieder geval onderzocht tot welk niveau de uitmaling van gemaal de Leyens op de Zoetermeerse Plas wordt gereduceerd. Daarmee hangt samen dat daarvoor in de plaats het water op een goede manier via gemaal Driemanspolder wordt uitgemalen. Ook wordt de invloed van incidentele noodbemaling vanuit Polder de Noordplas onderzocht. Het plan resulteert in concrete maatregelen en een actueel peilbesluit. De financiering hiervan ligt in principe bij Rijnland, maar hangt af van de aard van de maatregelen. Naar verwachting wordt dit plan medio 2018 afgerond en vervolgens bestuurlijk door Rijnland vastgesteld.

Maatregel 1.3 Omgevingsvisie Zoetermeer

Naar verwachting treedt in 2019 de nieuwe Omgevingswet in werking. Eén van de kerninstrumenten van de Omgevingswet is de Omgevingsvisie. Dit is een integrale visie voor de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet verplicht overheden, waaronder de gemeente Zoetermeer, een omgevingsvisie op te stellen voor hun grondgebied. Zoetermeer gaat ná de gemeenteraadsverkiezingen (maart 2018) van start met het inhoudelijk schrijven van de Omgevingsvisie. In voorbereiding daarop wordt vóór de verkiezingen een zogenoemd bouwstenendocument opgesteld. In het bouwstenendocument wordt onder meer ingegaan op de trends en ontwikkelingen die op de gemeente afkomen, de opgaven, vraagstukken en kansen die hieruit voortvloeien en de (verbindende) thema's en gebieden die in de omgevingsvisie uitgewerkt worden. Water (de wateropgave) vormt hierbinnen één van de thema's.

Zowel bij de totstandkoming van het bouwstenendocument als de Omgevingsvisie is het van belang dat er afstemming en samenwerking plaatsvindt tussen de gemeente en de Hoogheemraadschappen. In 2017 vinden diverse werksessie plaats om input te verzamelen voor het bouwstenendocument, waaronder een werksessie met de Hoogheemraadschappen over de wateropgave.

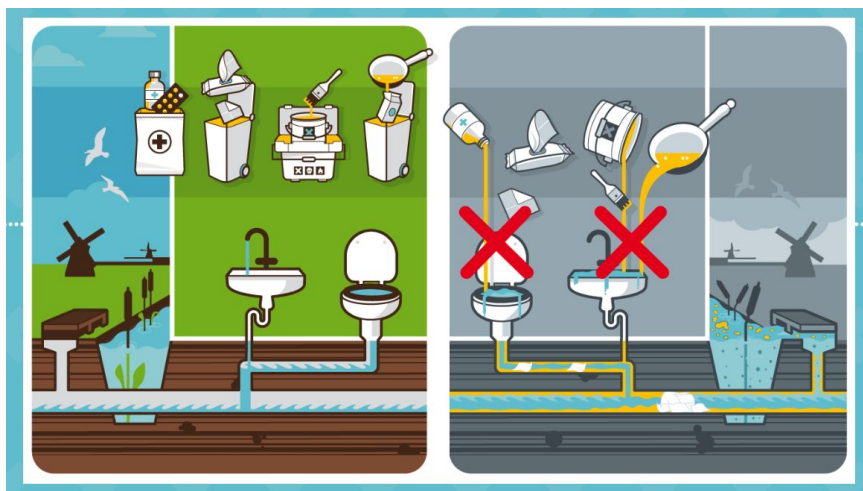
Leefbare stad door meer bewustwording, beleving en participatie

Maatregel 2.1 Publiekscampagne waterketen

De gemeente Zoetermeer zamelt het rioolwater in. Rijnland voert het af via de rioolpersgemalen. Hoogheemraadschap van Delfland zuivert het afvalwater. Ook Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard verpompen afvalwater van Zoetermeer via een rioolgemaal.

Rijnland werkt sinds 2015 al met een groot aantal gemeenten en drinkwaterbedrijven (Dunea, Oasen en PWN) samen op het vlak van communicatie over de waterketen. Een voorbeeld daarvan is de publiekscampagne Niet in het Riol die bestond uit een viertal thema's (geen vet, geen medicijnen, geen doekjes en geen verf). Zie afbeelding 4.1

Rijnland maakt samen met Rioned standaard tekst en beeldmateriaal en de gemeenten helpen de boodschap verspreiden via hun eigen (social) media. Het is gebleken dat het aantal bereikte mensen met deze aanpak minimaal 20 maal zo hoog is. Indien gewenst kan ook aangehaakt worden bij andere campagnes als "was op maat" over de dosering van wasmiddel, operatie Steenbreek, het doorspoelen van de kraan na vakantie en de Rijnlandse klimaatcampagne Waterslim. Rijnland maakt een kalender met maximaal 1 onderwerp per maand. Doordat gebruik gemaakt zal worden van bestaande middelen zijn de kosten beperkt tot de inzet van eigen uren. Looptijd 2017-2018.

Afbeelding 4.1 Media uiting campagne Niet in het riool (bron: www.nietinhetriool.nl)

Maatregel 2.2 Visie Biodiversiteit

De Visie Biodiversiteit is het basisdocument van het groenbeleid c.q. de groentriologie van Zoetermeer. De gemeente streeft naar het behoud en waar mogelijk verhoging van de biodiversiteit in Zoetermeer. Daarbij wordt de biodiversiteit gedefinieerd als (inter-)

nationaal beschermde en bedreigde soorten, de zogenaamde veldgids soorten. We hopen daarmee een bijdrage te leveren aan de (inter-)nationale doelstelling om de biodiversiteit te herstellen. Het belang van een goede biodiversiteit blijkt vooral uit haar ecosysteem diensten, die ook in het water overduidelijk bijdragen aan de maatschappelijke doelen van de waterschappen. De KRW doelen (zie maatregel 1.2 Watergebiedsplan) sluiten dan ook aan bij de wens tot verhoging van de biodiversiteit en aldus de waterkwaliteit. In de visie wordt veel potentie en mogelijkheden met het water gezien. Het Waterplan 2002-2010 met zijn vele uitgewerkte projecten en doelen blijft de leidraad voor de verbetering van het watersysteem in Zoetermeer. Daarnaast is Zoetermeer bezig met plannen in de randen tussen stad en land met water (moeras) natuur te realiseren. Een belangrijke onderdeel van het Waterplan is de beleving van het water. Water vergroot de aantrekkelijkheid van de stad en is daarom een belangrijke toegevoegde waarde voor het woon- en leefklimaat en het economisch vestigingsklimaat. Ingezet wordt op het vergroten van de beleefbaarheid van het water. Dit kan onder andere door harde oevers te vervangen door natuurvriendelijke oevers, het vergroten van de recreatieve waarde van het water en het meer zichtbaar maken van het water.

Maatregel 2.3 Communicatie rondom blauwalgbestrijding

In 2016 is gestart met het bestrijden van blauwalg door middel van ultrasoon geluid. Deze proef wordt ook in 2017 voortgezet. Het voornemen is om in 2018 een proef te starten met waterstofperoxide in de Benthuizer Plas. Daarnaast wordt ingezet op het reductie van uitmaling door gemaal De Leyens op de Zoetermeerse Plas. Door de communicatiemaatregelen samen uit te werken wordt voorkomen dat er verschillende communicatieboodschappen in de media komen.

Droge voeten: klimaatadaptatie en klimaatmitigatie

Maatregel 3.1 Berging Rekening Courant

In het verleden is aantal keer het onderwerp Berging Rekening Courant (BRC) aan de orde geweest. Dit is een lijst met daarop het saldo van gedempt en gegraven water. Indien de gemeente in een bepaald peilvak beschikt over een positief saldo, kan zij derden toestemming geven om daarvan gebruik te maken bij de uitvoering van het werk. Ook kan de gemeente daar zelf gebruik van maken. Het voordeel voor de gemeente is dat er meer flexibiliteit ontstaat bij de vergunningen. Door vooraf al bepaalde waterpartijen aan te leggen die op de BRC komen kan worden voorkomen dat hoekjes extra water worden gegraven zonder dat Ruimtelijke Kwaliteit wordt toegevoegd.

Maatregel 3.2 Blauwalgbestrijding

In eerste instantie worden maatregelen getroffen om de algehele waterkwaliteit te verbeteren. Belangrijke stap is het voorkomen van voedselrijk water door reductie van uitmaling door gemaal De Leyens op de Zoetermeerse Plas. Effecten zijn echter pas op (midden) lange termijn zichtbaar. Om de blauwalgenlast op korte termijn aan te pakken wordt gekozen voor symptoombestrijding. In 2016 is een pilot gestart om blauwalg te bestrijden met ultrasoon geluid (afbeelding 4.2). Door middel van zeer hoog frequente geluidsgolven, wordt het drijfvermogen van de blauwalg ontregeld. Deze techniek wordt wereldwijd veel toegepast in de drinkwaterindustrie, maar is nieuw voor Nederland. De proef in de Zoetermeerse Plas moet inzicht geven hoe ultrasone bestrijding werkt in grote plassen. In 2016 hebben de blauwalgen zich ondanks de ultrasone bestrijding kunnen ontwikkelen. Het is nog te voorbarig om conclusies te trekken. Er wordt nog volop gewerkt aan met het goed inregelen van de apparatuur. Deze pilot loopt door in 2017.

In 2018 wordt gestart met een proef met waterstofperoxide. Waterstofperoxide doodt in zeer lage concentraties specifiek blauwalgen. Blauwalgen missen een stof waarmee ze waterstofperoxide kunnen afbreken. Andere algen hebben deze stof wel en zijn daardoor ongevoelig voor de waterstofperoxide. De concentratie waterstofperoxide die aan de

plassen wordt toegevoegd, is zo laag dat er geen risico bestaat voor de gezondheid van mens en dier. Waterstofperoxide breekt binnen ongeveer één tot twee dagen volledig af tot water en zuurstof.

Afbeelding 4.2 Starthandeling project blauwalgbestrijding met ultrasoon geluid in 2015

Maatregel 3.3 N3MP-project

De Nieuwe Driemanspolder is nu een agrarisch gebied tussen Zoetermeer, Den Haag Leidschenveen en Leidschendam-Voorburg. In 2020 zal hier een natuur- en recreatiegebied met water, wandel-, fiets-, ruiter- en menpaden ontstaan (zie afbeelding 4.3). Dit nieuwe gebied gaat niet alleen een mooi recreatiegebied opleveren, maar is bovendien belangrijk voor de veiligheid van Zuid-Holland. In de Nieuwe Driemanspolder zal bij extreme regenval overtollig water uit de omgeving tijdelijk worden opgevangen om de veiligheid van de omliggende regio te garanderen. Door waterberging, natuur en recreatie te combineren is sprake van meervoudig ruimtegebruik. Zo gaan we zuinig om met de geringe beschikbare ruimte en worden wij klimaat- en toekomstbestendig.

Rijnland voert de herinrichting van de Nieuwe Driemanspolder uit. Het project wordt mede mogelijk gemaakt door de provincie Zuid-Holland en de gemeenten Zoetermeer, Leidschendam-Voorburg en Den Haag. De werkzaamheden zijn inmiddels gestart. Oplevering staat gepland in 2020.

Afbeelding 4.3 Impressie Nieuwe Driemanspolder

Maatregel 3.4 Klimaatmitigatie en klimaatadaptatie

Klimaatmitigatie, maatregelen om klimaatverandering te voorkomen, hebben betrekking op CO₂-uitstoot verlaging. Voorbeelden daarvan zijn: Nul-op-de-meter woningen. De eerste particuliere Nul op de Meter woning van Nederland staat in Zoetermeer en werd in 2015 officieel geopend.

Nul op de meter is vernieuwend. Binnen tien werkdagen wordt een woning voorzien van een nieuwe geïsoleerde gevel, nieuwe installaties en een dak met zonnepanelen. De werkzaamheden vinden plaats terwijl de huiseigenaar gewoon thuis kunnen blijven wonen. Bij de woning komt de energiemeter aan het eind van het jaar nagenoeg op nul uit en dat is goed nieuws voor zowel de bewoner als het milieu. De bewoner krijgt daarom na de verbouwing een Nul op de Meter prestatiegarantie van BouwGarant.

Afbeelding 4.4 Opening Nul-op-de-meter woning Zoetermeer 2015

Rijnland zet in op energiebesparing en duurzame energieopwekking. De volgende doelstellingen zijn vastgelegd op sectorniveau voor de waterschappen:

- 30% hogere energie-efficiency tussen 2005 en 2020;
- 30% reductie van CO₂ uitstoot in 2020 ten opzichte van 1990;
- 40% duurzame energie door eigen opwekking in 2020.

Klimaatadaptatie is het proces waarbij de samenleving zich aanpast aan het actuele of verwachte klimaat en de effecten daarvan, om de schade die gepaard kan gaan met klimaatverandering te beperken en de kansen die de klimaatverandering biedt te benutten. Zoetermeer en Rijnland hebben in 2011 meegewerkt aan het opstellen van de klimaatadaptatiestrategie Haaglanden. Daarbij hebben Rijnland en Zoetermeer (evenals Leidschendam Voorburg, Wassenaar e.a.) een bestuursovereenkomst Water- en Klimaattafel getekend. Daarin staat dat het watersysteem in 2050, voor het dan verwachte klimaat, aan de normen van de Waterverordening Zuid Holland voldoet.

Gestreefd wordt naar een robuuster watersysteem, een verbeterde leefomgeving en het oplossen van de incidentele waterproblemen door beter samen te werken met de verschillende stakeholders in de openbare ruimte. Klimaatadaptatie kan wat betreft waterveiligheid niet alleen worden gerealiseerd door de inzet van gemalen met een hogere capaciteit of watergangen en rioolbuizen met een ruimere afmetingen. De ruimtelijke ontwikkelaars en de beheerders van de openbare ruimte nemen klimaatverandering mee als ontwerp opdracht. Rijnland heeft klimaatkaarten opgesteld voor zowel haar eigen beheersgebied als dat van de andere waterbeheerders in Zoetermeer. Zoetermeer werkt aan een stresstest voor klimaat.

Maatregel 3.5 Kadeversterking en wegreconstructies

De kade van de Zoetermeerse Meerpolder dient te versterkt. Het fietspad ter plekke dient te worden gereconstrueerd. Nagegaan zal worden of de uitvoering samen ter hand kan worden genomen. Ook in de wijk Palenstein is sprake van kadereconstructie. Ook hier zal worden nagegaan of werk met werk gemaakt kan worden.

Maatregel 3.6 Onderzoek klimaatadaptatie en hittestress n.a.v. vGRP

Er zijn in het kader van het vGRP (verbeterd Gemeentelijk RioleringsPlan) nog geen afspraken gemaakt over het klimaatbestendig maken (inclusief het aanpakken van hittestress). Zoetermeer heeft wel meegewerkt aan de klimaatadaptatiestrategie Haaglanden.

Rijnland heeft klimaatkaarten gemaakt om een beeld te krijgen van de problematiek. Op basis hiervan zal nader uitgewerkt worden op welke wijze de uitdagingen het beste kunnen worden aangegaan. Daarbij zullen ook andere stakeholders (bewoners, bedrijven) worden betrokken.

Meer biodiversiteit door meer waterberging

De doelstelling van de Visie Biodiversiteit is het behouden en waar mogelijk verhogen van de biodiversiteit in Zoetermeer. De maatregelen zijn opgenomen onder 1.2 (Watergebiedsplan), 2.2 (Visie biodiversiteit) en 5.3 (Afstemmen over meerjarenprogramma's).

Doelmatig waterbeheer**Maatregel 5.1 Samen baggeren**

Rijnland is grotendeels verantwoordelijk voor het onderhoud van watergangen in Zoetermeer. De gemeente is verantwoordelijk voor enkele overige watergangen en voor het onderhoud van de duikers. Er is een gezamenlijke afspraak gemaakt tussen de gemeente en Rijnland om ervoor te zorgen dat het onderhoud van de duikers qua planning samenvalt met het baggeren van watergangen. In geval van baggerwerk en het doorspuiten van duikers dient de aannemer die in opdracht van Rijnland de werkzaamheden uitvoert ruim voortijdig de gemeente te informeren zodat de werkzaamheden afgestemd kunnen worden. Om de veiligheid binnen de gemeente te waarborgen dient de aannemer een verkeersmanagementplan ter goedkeuring aan de gemeente voor te leggen. Op deze manier is de gemeente op de hoogte van de verkeersstromen binnen de gemeente.

Maatregel 5.2 Afspraken over baggerdepots

Sinds 2016 loopt er een overleg tussen de gemeente en Rijnland over het al dan niet opheffen van de 3 baggerdepots in de gemeente. Het streven is om deze discussie in 2017 af te ronden. De baggerdepots worden voor de huidige werkzaamheden niet door Rijnland gebruikt.

Maatregel 5.3 Afstemmen over meerjarenprogramma's

Afstemmen meerjarenprogramma's betekent voor alle werkzaamheden, projecten in principe:

1. Komen tot 1 onderhoudsbestek/contract
2. Schouwresultaten (minder formeel opereren)
3. Flora en fauna in kaart brengen
4. Biodiversiteitsdoelen stellen

Maatregel 5.4 Renovatie gemaal de Leyens

De uitvoering van de renovatie van gemaal de Leijens is in 2017 gestart. De oude pomp wordt vervangen voor een nieuwe visvriendelijke pomp, beide vijzels worden opgeknapt en overkapt.

Afbeelding 4.5: Impressie gerenoveerde gemaal de Leijens

Recreatie**Maatregel 6.1 Participatie Noord Aa**

Het Landschapsplan Noord Aa is de inhoudelijke basis voor het bestemmingsplan, geeft richting aan mogelijke toekomstige ontwikkelingen rond de Zoetermeerse Plas en moet er zorgen voor een goede balans tussen recreatie en natuur. De gemeenteraad heeft dit plan op 4 juli 2016 goedgekeurd.

Bewoners, ondernemers en verenigingen in het gebied zijn nauw bij de planvorming betrokken geweest en zijn het voor het overgrote deel eens met de inhoud van het Landschapsplan. Alleen over het Rondje Noord Aa en de twee opties hiervoor (via de wijk of een nieuwe brug) gaven de inspraakreacties geen eenduidig beeld. De gemeenteraad heeft uiteindelijk aan de Optie wijk de voorkeur gegeven. De inbreng van alle belanghebbenden bij de uitwerking van de deelplannen is vormgegeven in een nieuw opgericht Beheeroverleg Noordelijk Plassengebied. Rijnland participeert in dit Beheeroverleg. Het Beheeroverleg heeft een adviserende rol in de richting van de gemeente.

Maatregel 6.2 Vaarnetwerk stedelijk verbinden met regionale wateren

Zoetermeer is op dit moment niet aangesloten op het regionale vaarnetwerk. De oude verbinding via de Leidsewallenwetering, via een verlaat naar de Elleboogse Watering, is verdwenen met de aanleg van de Zoetermeerse Plas. In de Stadsvisie 2030 is de ambitie vastgelegd om Zoetermeer aan te sluiten op het provinciaal recreatief vaarwegennetwerk. Dit kan door de vaarverbinding tussen de Dobbepas en het Groene Hart te herstellen. Op die manier is het mogelijk om vanuit Zoetermeer naar Leiden en Den Haag te varen. Dit is een ambitie voor de lange termijn.

Voor het gebied betekent dit het creëren van een vaarverbinding tussen de Zoetermeerse Plas en de Elleboogse Watering. Een globale verkenning leverde drie mogelijke locaties op (westzijde Zoetermeerse Plas, bij Aa-zicht en ter hoogte van gemaal Palenstein). Ook zijn er verschillende vormen denkbaar, zoals een overtoom, een sluis/verlaat, of een bootconveyor.

In regionaal verband (MRDH) wordt ook onderzocht of de Rotte verbonden kan worden met de Oude Rijn en de Vliet (zie 6.4).

De gemeenteraad heeft in juli 2016 besloten om de mogelijkheden en effecten van de verbinding van Zoetermeer met het buitenwater te onderzoeken, waarin de ruimtelijke, technische en financiële consequenties in beeld worden gebracht.

Het nautisch beheer regelt het verkeer op het water. Op dit moment regelt Rijnland het nautisch beheer in Zoetermeer met vaarvergunningen. Iedereen die aan het water woont kan een vergunning krijgen. Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt in de aard van de boot of de aard van de motor. De provinciale verordening uit 1993 die ziet op het nautisch beheer is ingehaald door de actualiteit. Het is drukker geworden op het water. Mede gelet op de wensen van de gemeente ligt het voor de hand dat het nautisch beheer van de Zoetermeerse wateren wordt geëvalueerd.

Maatregel 6.3 Visbeleid

De Kaderrichtlijn Water maakt Rijnland verantwoordelijk voor het behalen van doelen voor de visstand. De visstand is een resultante van de waterkwaliteit, de inrichting en het beheer van de wateren. Daarnaast is visserij (uitzet en onttrekking van vis) van invloed op de visstand. De zorg voor een goede waterkwaliteit, inrichting en beheer hoort tot de taken van Rijnland. Als het huis van de vis op orde is, dan ontwikkelt zich de visstand die daarbij past.

De visdoelen voor de waterlichamen zijn beschreven in de gebiedsdocumenten. Rijnland streeft naar een visstand die past bij de inrichting en de functie van het waterlichaam. De doelen zijn daarom gedifferentieerd.

Voor het viswater heeft de gemeente Zoetermeer een verhuurovereenkomst gesloten met de Sportvisfederatie Zuid-West Nederland. De Sportvisfederatie geeft vergunningen uit en dragen zorg voor beheer en handhaving van het water. Het streven is om kleine wateren in de woonwijken ook toe te voegen aan het viswater. Momenteel is het nog toegestaan op sommige plekken met drie hengels te vissen. In de toekomst is het idee enkel vissen met één (wijkwateren) of twee (grotere wateren) hengels toe te staan.

Maatregel 6.4 Vaarverbinding Rijn-Rotte

Samen met de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag (MRDH) is in 2016 een bestuurdersconferentie georganiseerd om de haalbaarheid en economische potentie van een nieuwe vaarverbinding tussen de Rijn en de Rotte te onderzoeken. Gedacht wordt aan een verbinding voor sloepen. Mogelijk biedt een dergelijke verbinding ook waterstaatkundige voordelen: vergroten van de berging, uitbreiding mogelijkheden voor wateraanvoer en versterking van zoetwatervoorziening. Bovendien biedt het kansen voor biodiversiteit en speciaal tot de vorming van een ecologische noord-zuid verbinding in het kader van klimaatadaptatie. De gemeente is bestuurlijk trekker van het project. De gemeente Alphen aan de Rijn levert de projectleider. Rijnland betaalt mee aan het haalbaarheidsonderzoek. Inmiddels is de haalbaarheidsstudie gestart. Eind 2017 worden de resultaten opgeleverd.

4.2 Uitvoering, Planning en Financiering

In tabel 4.1 is de planning opgenomen van de in dit plan beschreven maatregelen.

Werkzaamheden	2017	2018	2019	2020
1.1 Beheervisie openbare ruimte Zoetermeer Samen werken aan de stad, 2016-2020	■			
1.2 Watergebiedsplan incl. KPW	■			
1.3 Omgevingsvisie Zoetermeer	■			
2.1 Publiekscampagne riolering	■			
2.2 Visie biodiversiteit	■			
2.3 Communicatie rondom blauwalgbestrijding	■			
3.1 BergingsPlekningCourant (BRC)	■			
3.2 Blauwalgbestrijding	■			
3.2.1 pilot ultrasoon geluid	■			
3.2.2 pilot waterstofperoxide	■			
3.3 N3MP-project	■			
3.4 Klimaatmitigatie en adaptatie	■			
3.5 Kadeversterking en wegconstrucities	■			
3.6 Onderzoek klimaatadaptatie en hittestress n.a.v. vGFP	■			
5.1 Samen baggeren	■			
5.2 Afspraken over baggerdepots	■			
5.3 Afstemmen meerjarenprogramma's	■			
5.4 Renovatie gemaal de Leyens	■			
6.1 Noord Aa-participatie	■			
6.2 Vaarnetwerk stedelijk gebied verbinding met regionale vaarwegen	■			
6.3 Visbeleid	■			
6.4 Vaarverbinding Rijn-Rotte	■			

Tabel 4.1 Planning werkzaamheden strategische agenda

Uitvoering van de maatregelen zal plaatsvinden binnen de verschillende projecten. De financiering van de maatregelen is ook geregeld via de projecten. Mocht er aanvullende financiering nodig zijn dan zullen daar separaat afspraken over worden gemaakt.

Leiden, 6 december 2017

Dhr. R. C. Paalvast
Wethouder gemeente Zoetermeer

dhr. J. Haan
Hoogheemraad van Rijnland